

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Рішенням Наглядової ради

Товариства з обмеженою відповідальністю

«ЕНЕРГЕТИЧНА РЕЄСТРАЦІЙНА КОМПАНІЯ»

(протокол Наглядової ради від 16.12.2025р.)

Голова НР Вашенко Н.П.

ПОЛОЖЕННЯ
про систему управління ризиками
ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ЕНЕРГЕТИЧНА РЕЄСТРАЦІЙНА КОМПАНІЯ»

м. Київ - 2025 р.

- отримувати доступ до необхідної інформації та технічних засобів для здійснення тестування методик аналізу ризиків та оцінки ефективності управління ризиками;

- постійно підвищувати кваліфікацію щодо управління ризиками, у тому числі шляхом відвідування спеціалізованих семінарів, курсів, програм підготовки тощо;

- залучати до підготовки звіту про управління ризиками інших працівників Товариства, які мають необхідні знання та досвід у сфері управління ризиками; засіданнях,

- вимагати скликання засідання Наглядової ради та брати в них участь вимагати розгляду питань Директором Товариства, що вносяться ризик-менеджером;

- бути присутнім на засіданнях комітетів та може накладати заборону (вето) на їх рішення, якщо реалізація таких рішень призведе до виникнення ризику та/або затверджених лімітів ризику, а також в інших випадках, установлених Наглядовою радою, та невідкладно інформує Наглядову раду про такі рішення.

- блокувати операції, які можуть спричинити порушення встановлених меж ризиків в Товаристві;

- організовувати та проводити для працівників Товариства та/або її структурних підрозділів зібрання з метою поширення у Товаристві єдиного розуміння та корпоративної культури щодо управління ризиками та, за необхідності, актуалізації інформації щодо функціонування СУР в Товаристві.

4. Стратегія управління ризиками.

4.1. Управління ризиками - регламентований положеннями внутрішніх документів Товариства динамічний, систематичний внутрішній процес, направлений, в тому числі, на ідентифікацію, аналіз, оцінювання, обробку, моніторинг та перегляд ризиків, та на пов'язаний з цим обмін інформацією та консультації між зовнішніми та внутрішніми зацікавленими сторонами, який передбачає слідування правилам, процедурам, твердженням, механізмам та процесам, передбаченим такими внутрішніми документами.

4.2. СУР в Товаристві включає управління ризиками, що пов'язані з професійною діяльністю Товариства.

4.3. При провадженні своєї діяльності Товариство наражається на такі основні ризики:

1) кредитний ризик (ризик контрагента) - ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів професійного учасника внаслідок того, що контрагент не зможе виконати свої договірні зобов'язання перед таким професійним учасником;

2) ризик концентрації - ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів через значне інвестування в одну галузь, одну географічну зону, один вид активу, одного контрагента або групу пов'язаних контрагентів;

3) **ринкові ризики** - ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника внаслідок несприятливої зміни ринкової вартості фінансових інструментів у зв'язку з коливаннями цін на чотирьох сегментах фінансового ринку, чутливих до зміни відсоткових ставок: ринку боргових цінних паперів, ринку пайових цінних паперів, валютному ринку і товарному ринку. Ринкові ризики включають:

процентний ризик портфелю професійного учасника, пов'язаний з негативними наслідками коливання процентних ставок на інструменти, що знаходяться в портфелі професійного учасника;

пайовий (фондовий) ризик, пов'язаний з негативними наслідками коливання цін на пайові цінні папери та деривативні фінансові інструменти, базовим активом яких є такі цінні папери, а також інші фінансові інструменти з нефіксованим прибутком;

валютний ризик, пов'язаний з негативними наслідками коливання курсів іноземних валют та золота;

товарний ризик, пов'язаний з негативними наслідками змін ринкової вартості товарів, включаючи дорогоцінні метали, та коливань цін на деривативні фінансові інструменти, базовим активом яких є товари;

4) **операційні ризики** - ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника внаслідок неадекватних або незадовільно організованих внутрішніх процесів, дій працівників чи функціонування систем такого професійного учасника, а також внаслідок впливу зовнішніх подій (крім стратегічного ризику).

Операційні ризики включають:

ризик персоналу – ризик, пов'язаний з діями або бездіяльністю працівників професійного учасника, включаючи допущення помилки при проведенні операції, здійснення неправомірних операцій (в тому числі шахрайство), пов'язане з недостатньою кваліфікацією (ризик некомпетентності) або із зловживаннями чи бездіяльністю персоналу, перевищення повноважень, розголошення інсайдерської та/або конфіденційної інформації, зокрема, внаслідок недостатньої мотивації (ризик мотивації);

інформаційний (інформаційно-технологічний) ризик - ймовірність настання несприятливих наслідків, викликані неадекватними або незадовільно організованими внутрішніми процесами інформаційного обміну та зберігання інформації, недосконалою роботою інформаційних технологій, систем та процесів обробки інформації або їх недостатнім захистом, включаючи збій у роботі програмного та/або технічного забезпечення, обладнання, інформаційних систем, засобів комунікації та зв'язку, порушення цілісності даних та носіїв інформації, несанкціонований доступ до інформації сторонніх осіб, загроза доступності інформації та інше, що може призвести до виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів професійного учасника;

юридичний ризик - ризик, пов'язаний з ймовірністю виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів професійного учасника внаслідок застосування до нього неочікуваних санкцій за недотримання вимог законодавства через можливість їх неоднозначного тлумачення або унаслідок визнання з тих самих причин недійсними умов договору;

5) **стратегічний ризик** - ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника унаслідок неправильних рішень осіб, які здійснюють управлінські функції та/або неадекватного реагування на зміни в бізнес-середовищі;

6) **ризик ліквідності** - ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника внаслідок того, що активи професійного учасника не можуть бути перетворені у ліквідну форму для забезпечення виконання професійним учасником своїх зобов'язань;

7) **ризик надмірного левериджу** - ризик, що виникає через зменшення власних коштів професійного учасника, яке відбувається внаслідок визнання отриманих та/або очікуваних збитків відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності;

8) **комплаєнс-ризик** - ймовірність виникнення у Товаристві збитків або додаткових втрат, або недоотримання запланованих доходів, або втрати репутації внаслідок недотримання правил корпоративної етики, добросовісної конкуренції, виникнення конфлікту інтересів, незабезпечення опису усіх внутрішніх процесів, пов'язаних з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, та/або невідповідності внутрішніх документів, що описують процеси, пов'язані з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках, вимогам законодавства про ринки капіталу та організовані товарні ринки, стандартів, правил, інших внутрішніх документів саморегулювальної організації, членом якої є Товариство, правил організованого ринку, учасником якого є таке Товариство, а також бізнес-плану (бізнес-стратегії), ухваленому Наглядовою радою Товариства, та/або невиконання працівниками Товариства вимог та процедур, пов'язаних з провадженням професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках.

До **комплаєнс-ризиків** зокрема включають:

AML/CFT ризик (Anti-Money Laundering/Combating the Financing of Terrorism) - ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника внаслідок порушення або недотримання вимог законів, нормативно-правових актів, правочинів, прийнятої практики, внутрішніх документів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

ризик зміни законодавства (регуляторний ризик) - ризик виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника, обумовлений змінами законодавства. Ризик зміни законодавства входить до зовнішніх ризиків;

9) **ризик втрати ділової репутації (ризик репутації)** - ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у професійного учасника внаслідок виникнення у суспільстві несприятливого сприйняття професійного учасника, зокрема фінансової стійкості, якості послуг, що надаються професійним учасником, або його діяльності в цілому, який може бути наслідком реалізації інших ризиків;

10) **ризик банкрутства** - ризик неможливості продовження діяльності професійного учасника, який може виникнути при погіршенні фінансового стану професійного учасника, виникненні збитків від його діяльності внаслідок перевищення витрат над доходами;

11) зовнішні ризики:

системний ризик - ймовірність виникнення збитків або додаткових втрат або недоотримання запланованих доходів у значної кількості професійних учасників, яка обумовлена неможливістю виконання ними своїх зобов'язань у зв'язку з невиконанням (несвоєчасним виконанням) зобов'язань одним професійним учасником внаслідок реалізації у нього кредитного ризику, ризику ліквідності або іншого ризику. Системний ризик несе загрозу порушення діяльності всієї фінансової системи;

ризик зміни законодавства (належить до комплаєнс-ризиків);

13) **залишковий ризик** - ризик, що залишається після вжиття професійним учасником передбачених внутрішніми документами заходів з мінімізації кредитного ризику внаслідок того, що такі заходи виявилися менш ефективними ніж очікувалося.

14) **правовий ризик** – це ризик санкцій, обмеження діяльності та втрати ліцензії внаслідок:

- порушення законодавства;
- невиконання договірних зобов'язань;
- неоднозначного тлумачення норм;
- некоректного оформлення правовідносин.

4.4. Товариство може використовувати, зокрема, такі методи оцінки ризиків:

1.) *Комплексний метод* оцінки ризиків. Ризик може вимірюватися в абсолютних і відносних величинах. Визначаючи величину ризику в абсолютному вираженні, Товариство використовує спрощений підхід. Його сутність полягає у тому, що оцінюється ступінь впливу ризику на основні показники роботи Товариства. Після цього робиться висновок про доцільність прийняття даного ризику і здійснення даного виду діяльності.

2.) *Систематичний метод оцінки ризику*. Систематичний ризик оцінюється коефіцієнтом В, що визначає рівень коливань у результатах діяльності галузі стосовно результатів діяльності ринку чи всієї економіки. Товариство може використовувати цей метод для оцінки того, наскільки очікуваний дохід за конкретним видом акцій компенсує ризикованість 10 (15) вкладень у ці акції.

Коефіцієнт в використовується також при прийнятті рішень щодо вкладення інвестицій у певну галузь економіки. За допомогою цього коефіцієнта оцінюються результати роботи емітента чи галузі з усім ринком.

3.) *Статистичні методи.* Сутність статистичних методів оцінки ризиків полягає у визначенні вірогідності виникнення втрат на основі статистичних даних попереднього періоду і встановленні області (зони) ризику, коефіцієнту ризику тощо. Можливе застосування наступних статистичних методів:

оцінка вірогідності виконання,
аналіз вірогідного розподілу потоку платежів,
імітаційне моделювання ризиків, тощо.

4.) *Аналітичні методи* дозволяють визначити вірогідність виникнення втрат на основі математичних моделей і використовуються в основному для аналізу ризику інвестиційних та інноваційних проектів.

Можливе використання таких методів, як аналіз чутливості, метод коректування норми дисконту з врахуванням ризику, метод еквівалентів, метод сценаріїв та інші.

5.) *Метод оцінки фінансової стійкості (аналізу доцільності витрат)* ґрунтується на оцінці фінансової стійкості Товариства і на ідентифікації на цій основі потенційних зон ризику.

Можуть бути застосовані два різновиди методу:

1) фіксація фінансового стану Товариства (оцінка фінансової стійкості);
2) зіставлення фінансової стійкості Товариства до і після впровадження аналізованої угоди (проекту) (оцінка доцільності витрат). Віднесення фактичного або прогнозованого (у результаті укладення угоди або впровадження проекту) стану Товариства до однієї з областей фінансової стійкості (нестійкості), і відповідно, областей ризику, виконується на основі аналізу достатності оборотних коштів (власних або позикових) для формування запасів і покриття витрат, пов'язаних з виконанням розглянутих видів діяльності (проектів).

6.) *Нормативний метод* базується на використанні системи пруденційних нормативів та фінансових коефіцієнтів, таких як коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт заборгованості, коефіцієнт автономії, коефіцієнт маневреності, коефіцієнт іммобілізації, коефіцієнт покриття.

Система пруденційних нормативів Товариства складається з наступних показників, що передбачені нормативно-правовим актом НКЦПФР, та використовуються для вимірювання та оцінки ризиків професійної діяльності Товариства на:

- розмір регулятивного капіталу (капітал, який Товариство може використовувати покриття негативних фінансових наслідків реалізації ризиків, що виникають при провадженні нею професійної діяльності на ринках капіталу);

- норматив адекватності регулятивного капіталу відображає наявність у Товаристві достатнього капіталу для покриття збитків, що можуть виникнути внаслідок реалізації основних ризиків її діяльності;

- норматив адекватності капіталу першого рівня відображає рівень достатності в Товаристві капіталу першого рівня, який є найбільш сталою складовою регулятивного капіталу, для покриття збитків, що можуть виникнути внаслідок реалізації основних ризиків діяльності Товариства;

- коефіцієнт фінансового левериджу відображає кількість залучених коштів, що припадає на одиницю власних коштів Товариства, та характеризує забезпеченість заборгованості Товариства її власним капіталом, а також її залежність від залучених коштів;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності відображає частину поточних зобов'язань, які Товариство зможе погасити негайно, та характеризує достатність високоліквідних активів Товариства для того, щоб терміново ліквідувати її поточну заборгованість;

- норматив концентрації кредитного ризику встановлює обмеження кредитного ризику Товариства, що може виникнути внаслідок невиконання своїх зобов'язань окремим її контрагентом.

4.5. Організація та здійснення заходів з управління ризиками (обробка ризиків) - визначення Товариством правил, підходів, показників та лімітів (допустимих меж) для ризиків, інструментарію оцінювання та заходів щодо управління кожним видом ризику (запобігання (уникнення), прийняття (утримування), зменшення (мінімізації) або оптимізації впливу ризиків, їх розподілу з іншими особами).

Заходи управління ризиками в Товаристві включають:

- уникнення ризику шляхом прийняття рішення не розпочинати чи не продовжувати діяльність, в результаті якої виникає ризик (у тому числі відмова від ризикової операції чи активу);

- прийняття (утримування) ризику (за умов, коли ризик може бути компенсований очікуваним прибутком (доходом)) чи збільшення схильності до ризику;

- зниження (зменшення, у тому числі мінімізацію) ризику — вжиття заходів, які сприяють зменшенню або повному усуненню ймовірності виникнення ризиків та/або їх впливу, включаючи диверсифікацію, лімітування ризикових позицій, хеджування;

- передачу (розподіл) ризику з іншими особами, зокрема шляхом зовнішнього страхування.

4.6. Моніторинг та контроль ризиків - процес систематичного нагляду за ризиками Товариства, за системою і процесом контролю та управління ризиками з метою виявлення відхилень від їх прийнятного рівня та/чи ефективності, який включає:

- перевірку дотримання встановлених лімітів чи якісних критеріїв ризиків;

- забезпечення недопущення виконання Товариством та/або її контрагентами дій (операцій), які порушують встановлені ліміти чи критерії;

- здійснення комплексу заходів, що перешкоджають реалізації ризиків Товариства або мінімізують їх вплив;

- перевірку виконання заходів з обробки ризиків та оцінку їх ефективності впродовж здійснення Товариством професійної діяльності;

4.7. Товариство визначає ефективність СУР та оцінює методики, інструменти, підходи та механізми, які використовуються Товариством для ідентифікації, вимірювання, оцінювання та контролю ризиків на предмет адекватності поточним внутрішнім та зовнішнім умовам діяльності Товариства і

вимогам чинного законодавства України та, у випадку необхідності, коригує їх із метою поліпшення управління ризиками у Товаристві.

5. Підходи щодо виявлення та вимірювання ризиків.

5.1. Товариство оцінює ризики кожного виду з урахуванням їх взаємозв'язку та впливу на інші ризики, що притаманні діяльності Товариства.

5.2. Товариство визначає перелік кількісних показників ризик-апетиту до кожного з ризиків.

5.3. Товариство з метою виявлення та вимірювання ризиків використовує, зокрема, такі інструменти:

- аналіз результатів перевірок, здійснених внутрішнім аудитором та зовнішнім аудитором;

- створення та ведення обліку (бази) подій ризиків та аналіз накопиченої в ньому (ній) інформації;

- ключові показники ризиків. Ключові показники ризиків є кількісними показниками, які динамічно змінюються в часі та відображають зміну характеру ризиків. Ключові показники ризиків використовуються Товариством для раннього виявлення негативних тенденцій/явищ, пов'язаних з підвищенням ризиків, що притаманні процесам. Товариство визначає перелік ключових показників ризиків, порядок їх розрахунку та граничні значення, які забезпечують своєчасне та найбільш повне виявлення факторів ризиків із метою застосування своєчасних заходів щодо управління ними;

- самооцінка ризиків. У рамках самооцінки ризиків ризик-менеджер не рідше ніж один раз на рік щонайменше:

- проводить аналіз бізнес-процесів Товариства з урахуванням інформації щодо можливих загроз і вразливостей та оцінює можливі втрати від них;

- оцінює ризики бізнес-процесів Товариства (до впровадження або перегляду контролів), ефективність контрольного середовища (запроваджених контролів) та залишкові ризики;

- сценарний аналіз. Цей інструмент застосовується шляхом формування судження ризик-менеджера та структурних підрозділів щодо визначення можливих малоймовірних подій ризиків із суттєвими наслідками для Товариства та їх кількісного оцінювання.

6. Декларація схильності до ризиків.

6.1. Ця Декларація схильності до ризиків (далі – Декларація) є складовою частиною Положення про систему управління ризиками в Товаристві та визначає рівень ризику, який Товариство готове приймати у процесі здійснення професійної діяльності на ринках капіталу як інвестиційна фірма (брокерська діяльність) та депозитарна установа.

6.2. Декларація встановлює принципи формування ризик-профілю Товариства, допустимі межі ризиків, а також загальні підходи до їх контролю з урахуванням:

- вимог законодавства України та нормативно-правових актів НКЦПФР;
- масштабу та складності діяльності Товариства;
- організаційної структури управління;
- фінансового стану та капіталу Товариства;

Примітка, проведено
де експериментальні
та перевірки
свідчення (1-2) 08.08.2011
Товариство "Енергетична
реєстраційна
компанія"
Київ

